

Starfsstöð	Heimilisfang	Viðstaddir			
FE-1189	Lónin Kelduhverfi	Halldór Yngvi Jónsson Stöðvarstjóri			
Kaldvík hf. - Lónin Kelduhverfi	671 Kópasker	Linda Björk Níelsdóttir aðstoðarmaður gæða- og fiskiheilsu			
		Sandra Eiðsdóttir Gæðastjóri			
		Fannar Helgi Þorvaldsson Framkvæmdarstjóri			
Tílefni	Eftirlit framkvæmt	Dagsetning skýrslu	Tímar við úttekt	Viðbótartímar	Yfirvinna
Reglubundin skoðun	30.7.2025	13.8.2025	10	0	0

Skoðuð voru og tekin afstaða til 12 skoðunatriða af 12. Gerðar eru kröfur um úrbætur í 10 skoðunatriðum, þar af 6 Alvarleg frávik og 4 Frávik. Nema annað sé tekið fram þá er veittur frestur til næstu reglubundinnar skoðunar samkvæmt áhættumati. Úrbótum skal lokið eins fljótt og auðið er.

Frestur til úrbóta

Næsta reglubundna skoðun

Alvarlegt frávik	Frávik
5.1.1 Gæðahandbók sjókvíaeldisstöðva	4.2.1 Yfirlit yfir fiskeldisstöð á landi
5.1.2 Þjálfun starfsfólks (rekstrarleyfi>20.tonn)	4.2.2 Eldisbúnaður og fiskheldni
5.1.3 Verklagsreglur (rekstrarleyfi>20.tonn)	4.3.1 Viðbragðsáætlun vegna stroks
5.1.4 Viðbragðsáætlanir (rekstrarleyfi>20.tonn)	4.3.2 Búnaður til að endurheimta fisk
5.1.5 Innra eftirlit (rekstrarleyfi>20.tonn)	
5.1.6 Innri úttektir - sannprófun (rekstrarleyfi>20.tonn)	

Niðurstaða eftirlits

Eftirlitsmenn Matvælastofnunar, Vigdís Sigurðardóttir, Jónína Guðmundsdóttir og Steinar Rafn Beck Baldursson, fóru í reglubundið eftirlit hjá Kaldvík að Rifósi, við Lón í Kelduhverfi, þann 30. júlí 2025. Gengið var um fiskeldisstöð og eldisker yfirfarin ásamt því að varnir gegn stroki voru skoðaðar. Þá var farið yfir gæðaskjöl og skráningar á skrifstofu fiskeldisstöðvarinnar og óskað gæðaskjöllum útprentuðum eða send með tölvupósti sem voru yfirfarin á skrifstofu Matvælastofnunar.

Matvælastofnun kallar eftir tímasettri úrbótaáætlun vegna frávika í eftirlitsskýrslu þessari og Matvælastofnun mun hafa eftirfylgni með frávikum.

Athugið að þessi skýrsla tekur til þeirra atriða sem tekið var eftir þann dag sem eftirlitið fór fram sem og fyrirbyggjandi gagna úr öðru opinberu eftirliti. Í samræmi við 13. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993 **er þér veittur 14 daga frestur** frá dagsetningu þessarar **skýrslu til að koma á framfæri andmælum við innihald hennar. Andmæli berist skriflega** sem bréf til Matvælastofnunar Austurvegi 64, 800 Selfossi eða með tölvupósti á **mast@mast.is**.

Um gjaldtöku fyrir eftirlit og aðra gjaldskylda starfsemi Matvælastofnunar s.s. útgáfu leyfa, vottorða, skráningar o.fl. fer skv. gjaldskrá nr. 590/2024. Krafa birtist í netbanka og reikningur er birtur á Ísland.is.

Starfsstöð

Kaldvík hf. - Lónin Kelduhverfi
Lónin Kelduhverfi
671 Kópasker
Staða: Í gildi
Kennitala: 5204120930

Starfsemi

Frumframleiðsla - Þáttur VI - SS - Seiðastöð - 1

Tengiliðir

Linda Björk Nielsdóttir	865-5961	linda.bjork@icefishfarm.com	Gæðatengill
Fannar Helgi Þorvaldsson	8962141	fannar@rifos.is	Framkvæmdarstjóri
Sandra Eiðsdóttir	8550191	sandra.eidsdottir@kaldvik.is	Gæðastjóri
Halldór Yngvi Jónsson	6152246	halldor.yngvi@kaldvik.is	Stöðvarstjóri

2 - Leyfi

2.1 - Rekstrarleyfi og skírteini

7. gr laga nr. 71/2008 og 38. gr. í reglugerð nr. 540/2020

2.1.2 Framleiðsluskýrsla

Sett inn: 31.07.2025

Í lagi

Eftirlitsmenn fóru gróflega yfir framleiðslutölur á staðnum. Ekkert athugavert kom fram við skoðun en eftirlitsþegi var upplýstur um að sérfræðingur Matvælastofnunar í framleiðslutölum muni kalla sérstaklega eftir öllum framleiðslutölum og fara yfir þær í sér eftirliti.

4 - Byggingar, búnaður og eldissvæði

4.2 - Landeldi

12 og 19.gr. reglugerðar 540/2020 og skilyrði rekstrarleyfis

4.2.1 Yfirlit yfir fiskeldisstöð á landi

Sett inn: 31.07.2025

Frávik

Ekki er til staðar heildstæð yfirlitsmynd yfir fiskeldisstöðina, eldiseiningar, stærð eldiseininga, frárennsli og varnir gegn stroki í frárennsli.

4.2.2 Eldisbúnaður og fiskheldni

Sett inn: 17.07.2023

Frávik

Ekki voru til staðar ristar yfir niðurfalli á bak við ker E-1. Búið var að taka upp tvær ristar og setja vatnsslöngu niður í niðurfallið þannig að ekki var til staðar vörn við stroki og því einungis um að ræða einfalda vörn. Stórt óvarið ræsi var á milli þessara tveggja niðurfalla og í því lá barki. Ræsið var óvarið og leiddi niður í frárennsli stöðvarinnar. Tvöföld vörn því ekki til staðar. Öll þessi atriði voru lagfærð á staðnum en hér er þó um að ræða ítrekað frávik þar sem samskonar frávik hafa verið skráð í fyrri eftirlitum Matvælastofnunar. Ljóst er því að verulega skortir á að fylgt sé eftir að varnir stöðvarinnar séu í lagi. Atriði sem þetta á að tilheyra daglegum verkum og ættu að skrást sem slík t.d. í daglegan lista. Eftirlitsþegi gat ekki sýnt eftirlitsmönnum viðhaldsskrá fyrir eldisbúnað.

4.3 - Strok

45.gr. og viðauki IV. í reglugerð nr. 540/2020

4.3.1 Viðbragðsáætlun vegna stroks

Sett inn: 31.07.2025

Frávik

Viðbragðsáætlun vegna stroks er of almenn og ekki nægjanlega sértæk fyrir eldisstöðina, t.d. kemur ekki fram hvar búnaður til að endurheimta fisk er staðsettur eða hvernig leggja eigi netin vakni grunur um strok í stöðinni. Þá vantar að að lagfæra röð viðbragða. Fyrst á að grípa til aðgerða, m.a. veiða til að koma í veg fyrir frekari strok, og svo á að tilkynna strok til viðeigandi aðila.

Ekki er til staða viðbragðsáætlun um strok hjá flutningsaðila sem sér um flutning seiða á milli eldisstöðvarinnar Rifós og Randarinnar.

4.3.2 Búnaður til að endurheimta fisk

Sett inn: 31.07.2025

Frávik

Net voru til staðar í eldisstöðinni en möskvastærð netanna var of stór miðað við minnsta fiskinn í stöðinni.

Flutningsaðili sem sér um flutninga á seiðum milli Rifós og Randarinnar hefur ekki búnað til að endurheimta fisk ef kemur til óhapps sem gæti leitt til stroks.

5 - Gæðastjórnun og innra eftirlit

5.1 - Skipulag, verklag, viðbragðsáætlanir og innra eftirlit

47. - 50.gr. og viðauki III. í reglugerð nr. 540/2020

5.1.1 Gæðahandbók sjókvíaeldisstöðva

Sett inn: 07.07.2023

Alvarlegt frávík

Ekki er hægt að fá heildstætt yfirlit yfir þau atriði sem eru til staðar í gæðahandbók eftirlitsþega en slíkt er nauðsynlegt í þeim tilgangi að sannreyna m.a. að farið sé yfir allt efni gæðahandbókar á árlegum fundi og sannprófun eftirlitsþega ná til allra kafla gæðahandbókar.

Heilt yfir er efni gæðahandbókar óaðgengilegt starfsmönnum, og verklagsreglur og viðbragðsáætlanir of almennar og ekki í samræmi við það vinnulag sem er til staðar í stöðinni.

Í verklagsreglu um þjálfun starfsfólks vantar tímamörk á því hvenær þjálfun sem á að eiga sér stað eftir nýliðaðþjálfun á að vera lokið.

Yfirlit yfir ábyrgðarsvið og starfslýsingar eru einungis til staðar í ráðningarsamningum viðkomandi starfsmanna og eru of almennar.

Eftirlitsmenn óskuðu eftir staðfestingu á að árlegur fundur hafi farið fram með öllum starfsmönnum fiskeldisstöðvarinnar þar sem farið er yfir alla kafla gæðahandbókar þar sem breytingar eru kynntar auk nýrra áherslna sem gerðar hafa verið. Ljóst er að fundur var haldinn með starfsmönnum eftirlitsþega en ekki er til staðar fundargerð vegna fundarins. Þær upplýsingar sem eftirlitsmönnum voru gefnar í eftirlitinu varðandi árlega fundinn voru víða og erfitt var að fá yfirsýn yfir dagsetningu fundar, mætingu og fundarefni. Af gögnum sem eftirlitsmönnum var sýnt er ljóst að árlegi fundurinn fjallaði ekki um þau atriði sem fjalla ber um skv. viðauka III í reglugerð um fiskeldi nr. 540/2020.

5.1.2 Þjálfun starfsfólks (rekstrarleyfi>20.tonn)

Sett inn: 31.07.2025

Alvarlegt frávík

Ekki var sýnt fram á að starfsfólk fái alla þá þjálfun sem kveðið er á um að starfsfólk þurfi í reglugerð um fiskeldi nr. 540/2020, sbr. viðauka III. Starfsfólk fær ekki þjálfun í vörnum gegn stroki né þekkingu á verklagsreglum, viðbragðsáætlunum og innra eftirliti sem það vinnur við.

Eftirlitsþegi fer því ekki eftir eigin verklagi varðandi þjálfun starfsfólks og þeim tímamörkum sem þar eru tilgreind.

Eftirlitsþegi getur ekki sýnt fram á að sá aðili sem sér um flutning seiða á milli eldisstöðvanna Rifós og Randarinnar hafi hlotið þjálfun í vörnum gegn stroki, viðbrögðum við stroki eða velferð laxa.

Þjálfunarskrá starfsfólks er ófullnægjandi. Erfitt og tímafrekt er að fá heildstæða mynd af þjálfun starfsmanna og hvenær henni var lokið. Ekki er hægt að sjá á þeim þjálfunarskrám sem eftirlitsmönnum voru sýndar hvenær starfsmaður hóf störf og því er ekki hægt að sannreyna með því að lesa úr þjálfunarskrá hvort starfsmenn fá þá þjálfun sem þeim ber að fá og að það sé gert innan tilsettra tímamarka. Að mati Matvælastofnunar eru þjálfunarskrár starfsfólks því ófullnægjandi og þarfnast úrbóta.

5.1.3 Verklagsreglur (rekstrarleyfi>20.tonn)

Sett inn: 07.07.2023

Alvarlegt frávík

Þær verklagsreglur sem eftirlitsmönnum voru sýndar eru margar hverjar of almennar og lýsa ekki nægjanlega vel því vinnulagi sem viðhaft er í eldisstöðinni. Erfiðlega gekk fyrir eftirlitsþega að finna í því gæðakerfi sem notað er þær verklagsreglur sem áttu við um þessa tilteknu eldisstöð. Athygli vakti að stöðvarstjóri hafði útbúið verklagsreglur um ýmis atriði byggt á því hvernig verkin eru unnin í stöðinni og því er vísir að tvöföldu gæðakerfi.

Í verklagsreglu um losun á dauðfisk vantar tilgreiningu á ástæðu dauða en eftirlitsþegi vísar sjálfur til þess í daglegri skráningu að slíkt skuli gert.

Í verklagsreglu um flutning á fisk í stöð og úr stöð vantar viðbragð t.d. ef barki rofnar og seiði lenda á gólfi eldisstöðvarinnar.

Ekki er til staðar verklagsregla flutningsaðila um flutning seiða á milli eldisstöðvanna Rífós og Randarinnar.

5.1.4 Viðbragðsáætlanir (rekstrarleyfi>20.tonn)

Alvarlegt frávik

Sett inn: 31.07.2025

Þær viðbragðsáætlanir sem eftirlitsmönnum voru sýndar eru margar hverjar of almennar og lýsa ekki nægjanlega vel því vinnulagi sem viðhaft er í eldisstöðinni. Erfiðlega gekk fyrir eftirlitsþega að finna í því gæðakerfi sem notað er þær viðbragðsáætlanir sem áttu við um þessa tilteknu eldisstöð. Athygli vakti að stöðvarstjóri hafði útbúið viðbragðsáætlanir um ýmis atriði byggt á aðstæðum í stöðinni og því er vísir að tvöföldu gæðakerfi.

Af viðbragðsáætlunum um tímabundna og varanlega rekstrarstöðvun er óljóst hvernig fara á með fóðrun fisks komi til rekstrarstöðvunar. Vísað er til þess að slíkt fari fram skv. reglum en ekki hvaða reglum eða hvernig það skuli gert. Þá þarf að tilkynna til Matvælastofnunar ef rekstur hefst aftur eftir rekstrarstöðvun.

Í verklagsreglur um massadauða og neyðarslátrun vantar viðbragð þegar þær aðstæður gætu skapast að meltutankar sem eru til staðar í eldisstöðinni duga ekki fyrir dauðfisk, þ.e. magn dauðfisks verður of mikið.

Ekki eru til staðar viðbragðsáætlanir vegna bilunar í búnaði m.a. rafmagnsleysi, vatnsleysi o.fl., viðbragðsáætlun vegna eldsvoða eða náttúrvá m.t.t. velferðar fisks í stöðinni né verklagsregla um bilun í hreinsibúnaði.

5.1.5 Innra eftirlit (rekstrarleyfi>20.tonn)

Alvarlegt frávik

Sett inn: 07.07.2023

Eftirlitsþegi sýndi ekki fram á að verklag væri til staðar fyrir innra eftirlit og innra eftirliti ekki sinnt með markvissum hætti og skrásett eins og kröfur eru gerðar til um í 48. gr. og viðauka II í reglugerð um fiskeldi nr. 540/2020 og 13. gr. a. í lögum um fiskeldi nr. 71/2008.

5.1.6 Innri úttektir - sannprófun (rekstrarleyfi>20.tonn)

Alvarlegt frávik

Sett inn: 31.07.2025

Í verklag um sannprófnun vantar fjölda aðila sem eiga að skipa sannprófnunarhóp.

Ljóst að ekki eru sannprófuð atvik sem ætti að sannprófa, m.a. alvarlegir atburðir sem hafa gerst í rekstri stöðvarinnar, t.d. þegar mikill dauði, aukinn sár og sveppir á seiðum komu upp eða þegar nýtt hús var tekið í notkun sem telst þá veruleg breyting í rekstri stöðvarinnar.

Sannprófunarskýrsla sem dagsett er 27. mars 2025 inniheldur ekki sannprófunina sjálfa, einungis niðurstöður. Ekki kemur fram hvenær sannprófun var framkvæmd. Skýrslan er dagsett 27. mars 2025 en undirritun eins aðila í sannprófunarhópi er 7. apríl 2025. Þá vantar eina undirskrift. Í skjalinu er vísað til innri úttektar á eldisstöð Kaldvíkur á Kópaskeri og því óljóst hvort

sannprófunin eigi við um eldisstöðina Rifós eða Röndina.

Eftirfarandi skoðunatriði voru skoðuð og reyndust í lagi

2.1.1 Rekstrarleyfi

2.1.2 Framleiðsluskýrsla

Jónína Guðmundsdóttir
jonina.gudmundsdottir@mast.is
Séfræðingur í fiskeldi
5304800

Lagagrunnur eftirlits

Eftirlit með fiskeldi er samkvæmt lögum nr. 71/2008 um fiskeldi. Löggjöfin fjallar um eftirlit og leyfisveitingar rekstrarleyfa til fiskeldis. Nánari ákvæði hafa verið sett fram í reglugerð nr. 540/2020 um fiskeldi.

Markmið laga um fiskeldi er að skapa skilyrði til uppbyggingar fiskeldis og efla þannig atvinnulíf og byggð í landinu, stuðla að ábyrgu fiskeldi og tryggja verndun villtra nytjastofna. Skal í því skyni leitast við að tryggja gæði framleiðslunnar, koma í veg fyrir hugsanleg spjöll á villtum nytjastofnum og lífríki þeirra og tryggja hagsmunum þeirra sem nýta slíka stofna. Til að ná því markmiði skal tryggt að eldisbúnaður og framkvæmd í sjókvíaelði standist ströngustu staðla sem gerðir eru fyrir fiskeldismannvirki í sjó.

Athugasemdir geta fengið þrenns konar vægi skv. eftirfarandi:

LS = Lagfært á staðnum:

Þegar gerð er athugasemd við starfsemi sem víkur frá ákvæðum laga eða reglugerða, sem hægt er að lagfæra á meðan skoðun fer fram eða tilvíkið það lítilfjórlegt að það verður augljóslega lagfært strax að lokinni skoðun.

F = Frávik:

Þegar gerð er athugasemd við starfsemi sem víkur frá ákvæðum laga eða reglugerða. Skoðunarmaður metur umfang og alvarleika athugasemdar og metur frest til úrbóta út frá gefnum forsendum.

A = Alvarlegt frávik:

Þegar gerð er athugasemd við starfsemi sem víkur alvarlega frá ákvæðum laga, reglugerða, rekstrarleyfis eða þegar augljós hættu á slysasleppingu er fyrir hendi. Úrbótum skal ljúka að hámarki innan 7 virkra daga, en ef athugasemdin gefur tilefni til, er gripið til þvingunarúrræða strax. Athugasemdin krefst að jafnaði skjótrar eftirfylgni.

Eftirfylgni-, þvingunaraðgerðir:

Ef athugasemd sem fékk LS eða sambærileg er aftur til staðar í næstu skoðun, fær athugasemdin dæminguna F. Verklag eftirlitsmanna MAST er sem hér segir, þegar úrbætur eru ekki gerðar innan tilskilinna fresta.

Athugasemd með F dæmingu.

- Heimsókn 1 – reglubundin: Úrbótum skal ljúka fyrir tilskilinn frest sem fram kemur í skoðunarskýrslu. Frestur til úrbóta er að hámarki 3 mánuðir, nema að um verulega umfangsmiklar framkvæmdir sé að ræða.
- Heimsókn 2 – eftirfylgni: Veita má viðbótarfrest til úrbóta til skamms tíma, þó að hámarki 1 mánuð. Skoðunaratriði fær enn dóminn F en jafnframt er dæmt A í skoðunaratriði 6.1. Skoðunarmaður bendir stjórnanda/ábyrgðarmanni á að þvingunarúrræðum verði beitt verði úrbótum ekki sinnt (VII. Kafli - lög nr. 71/2008)
- Heimsókn 3 – eftirfylgni: Skoðunaratriði fær dóminn F en dæmt er A í 6.1. Veittur er frestur lengst til 7 daga, andmælaréttur er veittur á vettvangi. Eftir það fær stjórnarsýslusvið MAST skoðunarskýrsluna og þvingunar-efitirfylgni ferill (VRF-022) tekur við.

Athugasemd með A-dæmingu.

- Heimsókn 1 – reglubundin: Veittur frestur til úrbóta er lengstur 7 dagar, eða ef við á, fær stjórnarsýslusvið MAST skoðunarskýrsluna og verkferill við beitingu þvingunarúrræða tekur við (VRF-022). Skoðunarmaður bendir stjórnanda/ábyrgðarmanni á að þvingunarúrræðum verði beitt verði úrbótum ekki sinnt (VII. Kafli – lög nr. 71/2008). Andmælaréttur er veittur á vettvangi.
- Heimsókn 2 – eftirfylgni: Skoðunaratriði fær dóminn A og jafnframt er dæmt A í skoðunaratriði 6.1. Stjórnarsýslusvið MAST fær skoðunarskýrsluna og verkferill við beitingu þvingunarúrræða tekur við (VRF-022). Stjórnarsýslusvið MAST fylgir eftir skoðunarskýrslu vegna endurkomu og sem inniheldur dóminn A í 6.1. Stjórnarsýslusviðið stýrir framkvæmd þvingunar. Stjórnanda er kynnt ákvörðun um þvingunaraðgerðir. Mál sem komast á þetta stig fá síðan lögformlega meðhöndlun hjá MAST. [VRF-022]

Þvingunaraðgerðir geta t.d. verið:

- Dagsektir
- Úrbætur á kostnað rekstrarleyfishafa
- Afturköllun rekstrarleyfis